

Dopad vstupu do EU na inflaci

Mgr. Robert Murárik

ČNB

Sekce měnová a statistiky,

Odbor reálné ekonomiky

Dopad vstupu do EU na inflaci

- **administrativní dopady**
 - nepřímé daně
 - přísnější normy pro výrobu a prodej
 - hraniční režim (cla, kvóty, dotace)
- **tržní následky administrativních změn**
- **tržní dopady**

nepřímé daně

	odhad dopadu		z toho:	
	platnost od:	do infl. v p.b.	přímé dopady (účetní)	nepřímé dopady
změny spotřebních daní:				
- tabákové výrobky, lihoviny benzín, víno	1.1.2004	0,9	0,6	0,3
změny DPH				
- přeřazení položek vyšší/nížší sazba	1.1.2004	0,4	0,2	0,2
- přeřazení položek vyšší/nížší sazba	1.5.2004	0,3	0,2	0,1

POZN: Přímé dopady = o kolik by se změnila ceny, kdyby změna ceny přesně odpovídala změně daní
 Nepřímé dopady = změna ceny nad rámec přímých dopadů (např. zneužití situace k vyššímu zdražení, ke zlevňování nedochází, dopady negativních inflačních očekávání)

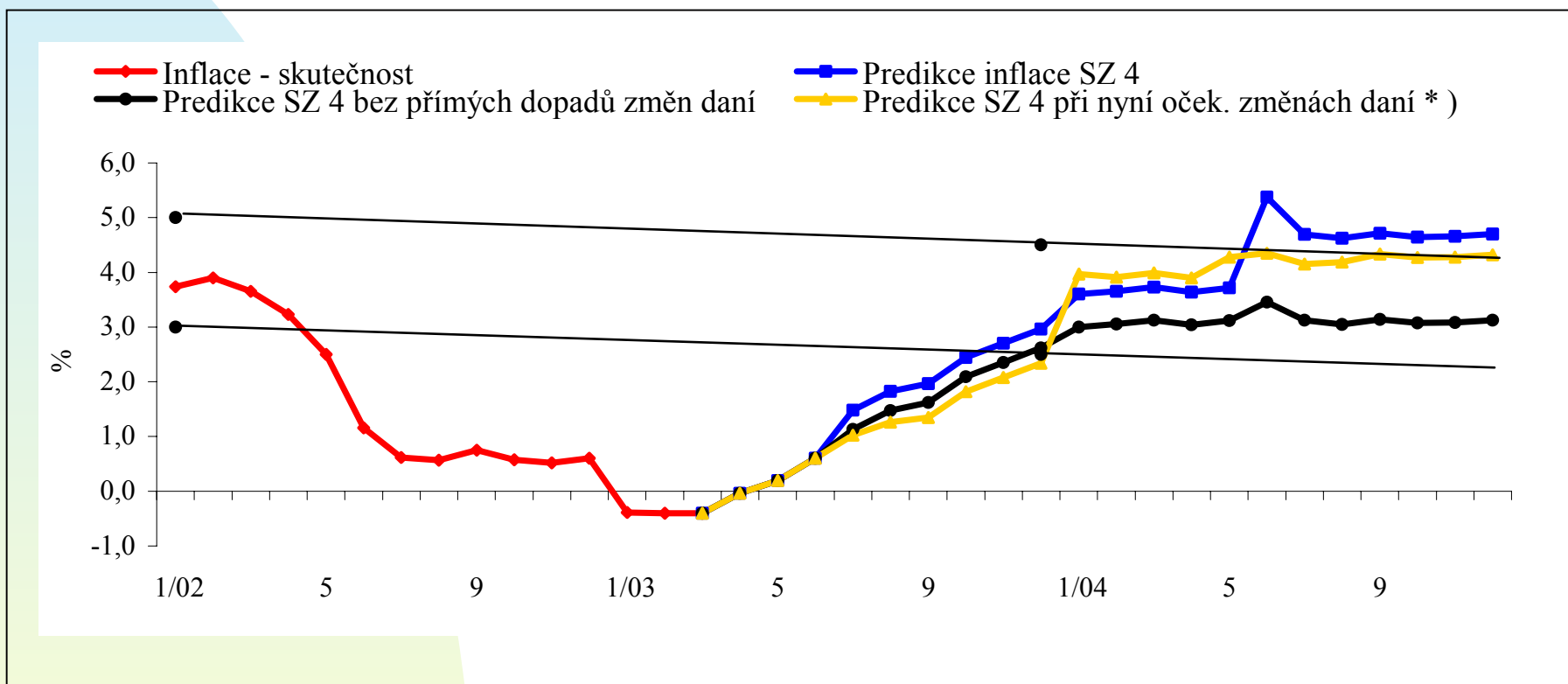
? zvýšení dopadů u stravování (1 p.b. do inflace od 1.5.2004) ?

Neustále se očekávání mění, problematické predikovat

negativní dopad , cca 1,6 p.b., okamžitý

nepřímé daně

Predikce inflace z 4. SZ 03

*** jen nepř. daně mohou způsobit přestřelení cíle v měsících**

*** výjimkami lze ošetřit jen přímé dopady**

přísnější normy pro výrobu a prodej

- hlavně ceny potravin
- miliardové investice => tlak na růst cen
 - rozloženo v čase na několik let
 - růstu cen bude bránit konkurence
- dopad v inflaci nebude asi identifikovatelný
- avšak přispěje ke zrychlení růstu cen
- negativní dopad, nevíme kolik, dlouhodobý

hraniční režim (cla, dotace, omezení)

- cla, dotace („účetně“):

v 2002 podíl dovozu: 60,2 % EU, 11,9 % noví členi, 27,9 % ostat.

- zrušení dosavadních cel z EU, z nových člens. států
- zvýšení některých sazeb na dovoz ze 3 zemí
- CLO: prům. clo 0,7 %, odhad MF pokles výběru z 10 na cca 5 mld.
- u spotřebního zboží bude průměrné clo vyšší
- nízká ochota zlevňovat

- mírně pozitivní dopad, 0,3 p.b. ?, do 3 měsíců

hraniční režim (cla, dotace, omezení)

- omezení dovozu („praxe“):

v ČR máme velké množství zboží ze třetích zemí (hlavně Asie), nesplňující normy EU, nesprávně proclené (podhodnocené)

- dovoz tohoto zboží bude pravděpodobně radikálně omezován
- z našeho trhu se začne ztrácet levné zboží (hlavně textil, obuv, ale prakticky každý výrobce v ČR si nechává velkou část produkce vyrábět v Asii)

- negativní dopad, nevíme kolik, měsíce

tržní následky administr. změn

- možnost prodeje našeho zboží v EU za vyšší ceny
- nižší konkurence levného dovozu ze třetích zemí na našem trhu
- negativní dopad, nevíme kolik, do 2 let

tržní dopady (kromě výše uvedených)

- = téma: vyrovnávání cenových hladin
 - vstupem do EU se nic skokově nezmění
 - mohlo by dojít k mírnému urychlení vyrovnávání
 - je otázkou výše mezd, produktivity, měnové politiky
- ◆ negativní dopad, mírný, dlouhodobý
- kurz po vstupu ? posílení ?
- ◆ pozitivní dopad, mírný, do půl roku

SOUHRN

negativní

dopady do inflace

pozitivní

- nepřímé daně, 1,6 p.b.
- normy EU, ?
- omezení dovozu, ?
- tržní následky administ. změn, ?
- zrychlení vyrovnávání cen hladin, mírné

- cla, 0,3 p.b.
- posílení kurzu, mírné

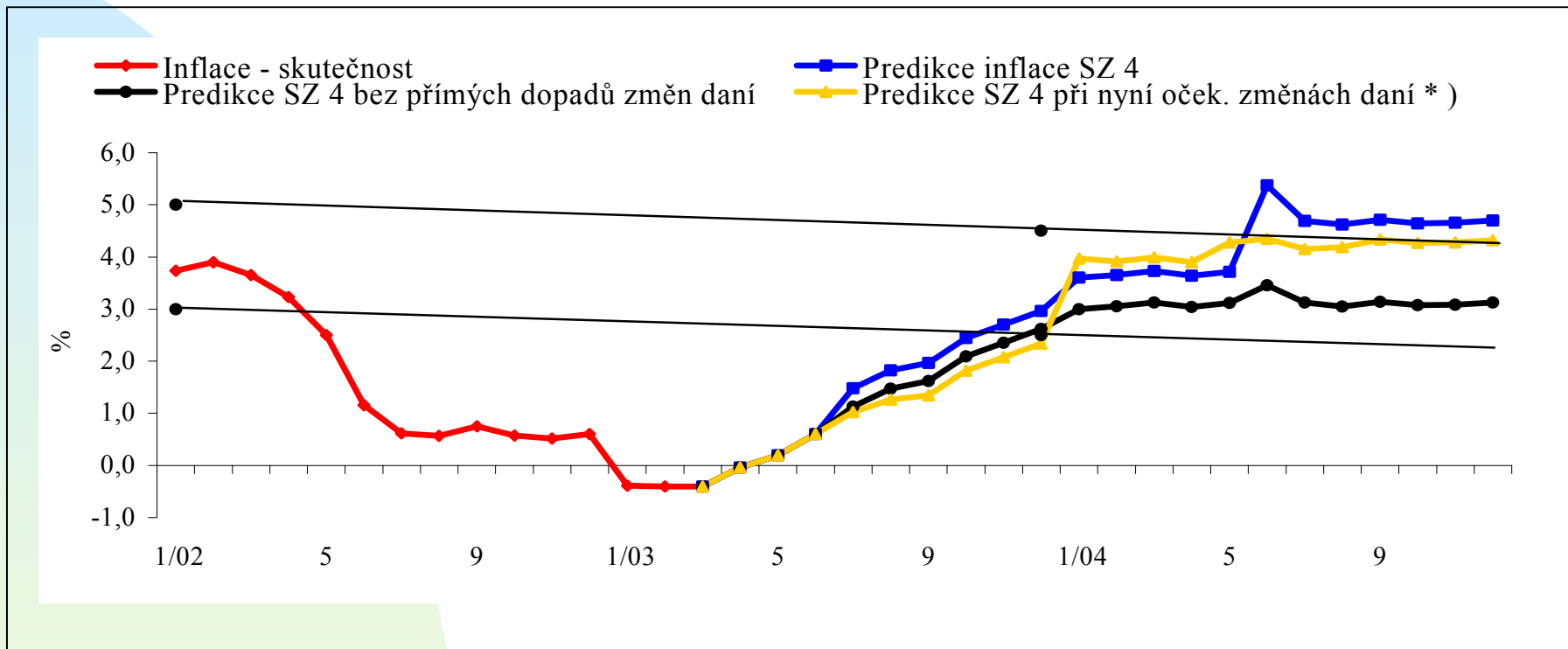
VSTUP DO EU BUDE MÍT NEGATIVNÍ DOPADY DO INFLACE NEJEN KVŮLI SPOTŘ. DANÍM

(pomůže k vyrovnávání cenových hladin)

Průměry mzd. infl. před a po vstupu do EU

	<i>3 roky před</i>	<i>5 let po vstupu</i>	
1973 Dánsko	6,23	10,86	
Irsko	8,60	16,18	
Velká Británie	7,63	16,37	
EU	5,56	9,84	
	<i>4-1 rok před</i>	<i>1 rok před 5 po</i>	
1981 Řecko	14,58	21,37	
EU	8,64	8,81	
	<i>3 roky před</i>	<i>5 let po</i>	
1986 Španělsko	10,42	6,48	cen. hlad. dostát. vyrovnány?
Portugalsko	24,70	11,33	již značné propojení s EU
EU	7,59	4,54	vstup = stabilizace
	<i>3 roky před</i>	<i>4 roky po</i>	
1995 Rakousko	3,54	1,59	vyspělé země
Finsko	2,07	1,05	stejný systém jako EU
Švédsko	3,04	1,18	již značné propojení s EU
EU	4,23	2,62	cenové hladiny velmi blízké

Závěr

* nepřímé daně \Rightarrow přestřelení cíle

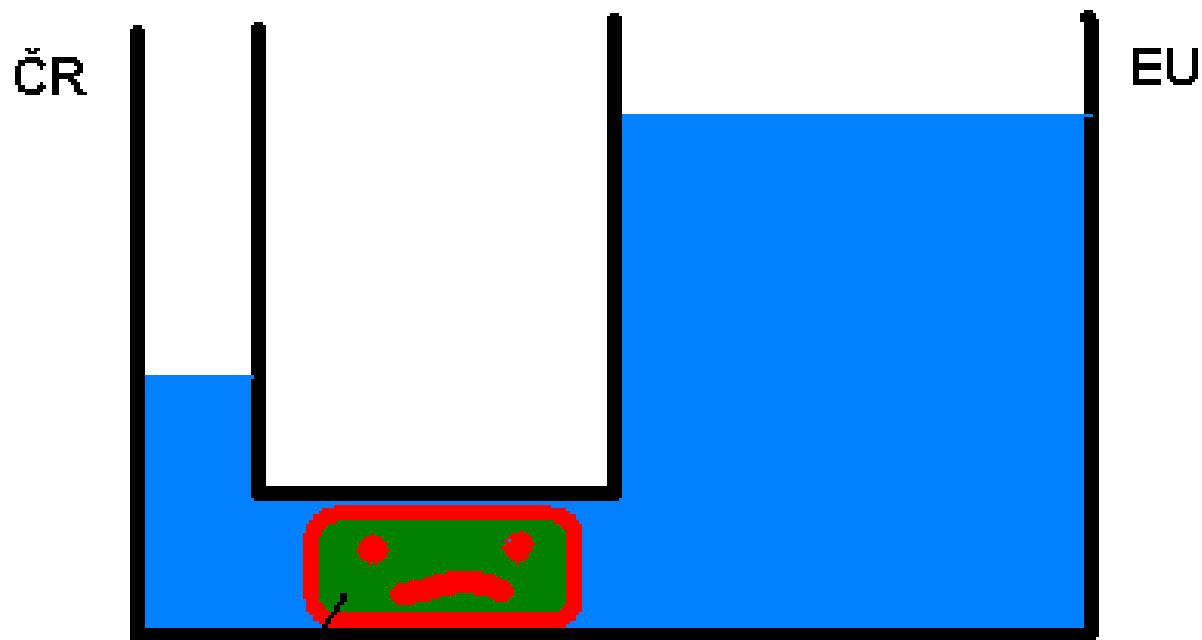
* zpřísnění měnových podmínek by ale bylo nevhodné

(již nyní nízká poptávka, vstup EU = výjimka)

Rozdíl cenových hladin

Mgr. Robert Murárik

Cenové hladiny

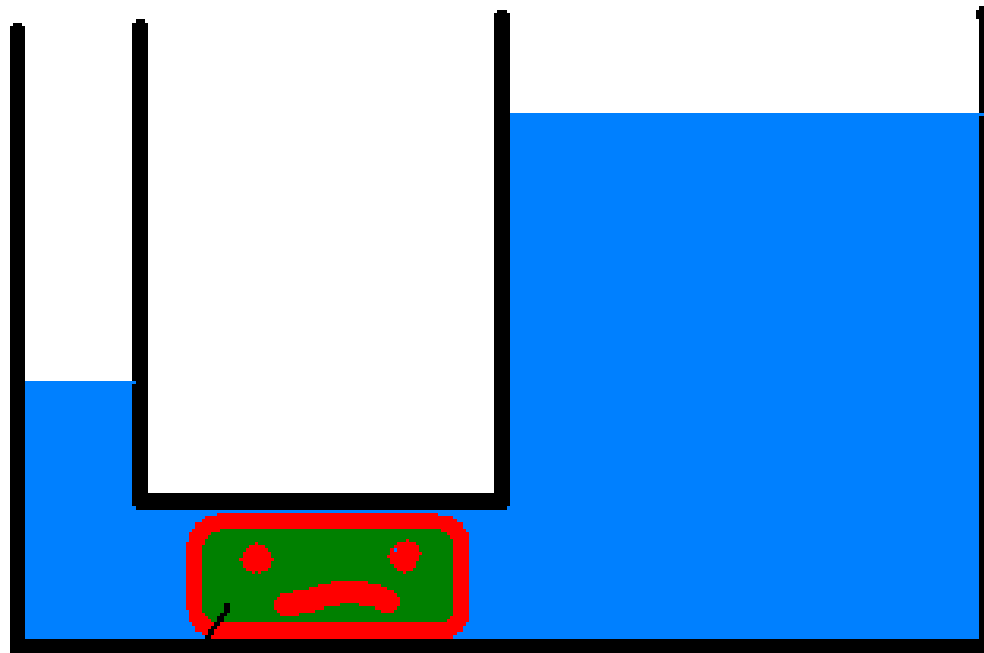

Státní byrokracie - vlády,
parlamenty, centrální banky, ...
=> zákony, vyhlášky, opatření
omezující trh

Cenové hladiny

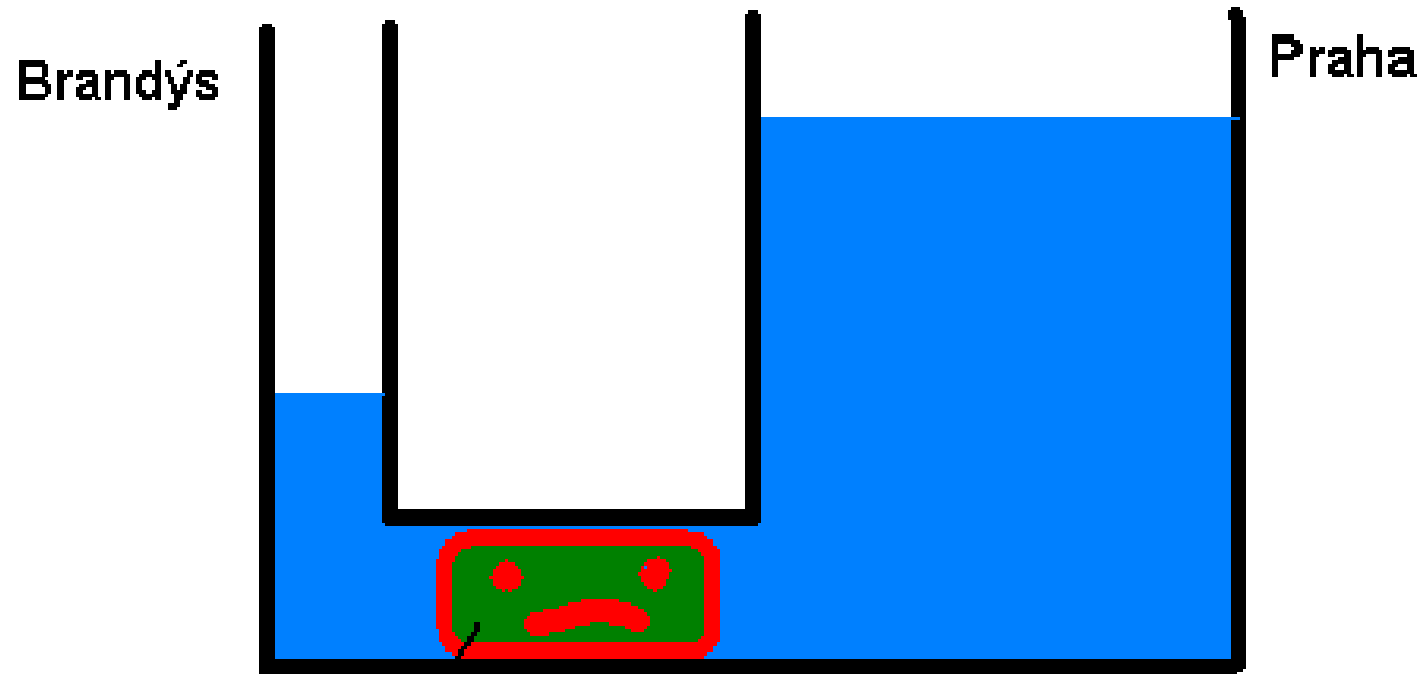
Brandýs

Praha

???

Cenové hladiny

místní nastavení poptávkově - nabídkové rovnováhy a další místní specifika

Rozdíl cenových hladin ČR / EU

- nesouvisí jen s hranicemi států
- bariéry na hranicích již jen minimální, právní prostředí bude stejné =>

=> **způsoben z velké části místním poptávkově - nabídkovým nastavením**

Místní poptávkově - nabídkové nastavení

- nabídka je pružná a mobilní
=> ve všech teritoriích může být rychle na stejné úrovni
- => rozdíl je na straně poptávky
tj., v kupní síle obyvatelstva v oblasti
(-----> **MZDY**)

Nízké příjmy x nízká cenová hladina

- => růst mzdových nákladů a zisků na úroveň EU by implikoval *nákladovou inflaci nejméně 80 %*
- (ERDI je nyní cca 2,2)
- => hlavní příčinou rozdílu cenových hladin je (opomíjená) nízká úroveň mezd a zisků v ČR
- => nedojde-li k výraznému růstu mzdové úrovně nedojde ani ke srovnání cenových hladin

POZN:

- **ORIENTAČNÍ ÚVAHA: Objem mezd +100%**
 - ◆ 30-40 % nákladová inflace,
 - ◆ 100 % obj. mezd -> 30 % daně, 20 % úspory, nemovitosti, 50 % spotř.
- => jen 10 - 20 % rozevření mezery mezi spotř. nab. a popť.
 - ◆ negativa: poptávková inflace, obchodní bilance ? i v cenách zboží z dovozu jsou české mzd. náklady, kurz ? je stabilní už 12 let, 1990: 19 Kč /DEM hlavně zdražení vývozu (likvidace neperspekt. průmyslu)
 - ◆ pozitiva: oživení spotř. průmyslu ČR, dorovnání cenových hladin (urychlení transformace), vyšší životní úroveň,
o 100 % vyšší výběry daní a na zdravotní a sociální pojišť.

NEPŘEVAŽUJÍ POZITIVA NAD NEGATIVA ?

Reforma veřejných financí

Mgr. Robert Murárik

Pozn. k daním:

- v ČR vysoké daňové zatížení =>
 - ◆ 1) výrazný objem vyhýbání se zdanění
 - ☞ + administr. složité
 - ☞ nejméně 40 % šedé ekonomiky (můj odhad)
 - ☞ (od výrobce až po prodej souběžný neoficiální tok zboží)
 - ◆ 2) přenosy zisku do zahraničí
 - ☞ většina ziskových firem v rukou zahraničních vlastníků --> přesouvají zisky, daní legálně do zahraničí
 - ☞ (subdodávky z mateřských firem jsou dražší než finální výrobek)
- nízká úroveň mezd a zisků (oficiální) -> nízký výběr daní
- Firmy vyplácejí min. mzdy a daní v zahr. => chudý lid, chudý stát

Co může MF / vláda změnit:

- 1) Zvýšit minimální mzdu při stávající úrovni soc. dávek, dvojnásobně ?
 - ☞ ve skutečnosti stejně nikdo nedostává jen min. mzdu (vyhýbání se daním)
 - ☞ kdo nemá na mzdu EU dlouho nevydrží (brzdí transformaci),
 - ☞ vývozci = zahraniční firmy prodávají v zahraničí za „vysoké“ ceny EU, mohou vyplácet i platy jako v EU
 - ☞ již nebude výhodné být nezaměstnaný nebo nemocný - - výrazně poklesnou sociální výdaje
- 2) snížit postupně daňové zatížení na nižší úroveň než mají blízké státy
 - ☞ firmy začnou danit v ČR

Co může MF / vláda změnit:

- 3) maximálně zjednodušit byrokracii omezující drobné podnikání
 - ☞ rozvoj drobného podnikání => vyšší výběr daní, nižší nezaměstnanost (sociální dávky)
 - ☞ *i nezaměstnatelní by mohli prodávat ovoce na ulicích, kdyby kvůli tomu nemuseli vyplňovat hromady formulářů a oběhovat několik úřadů*
 - ☞ *(? zrušit sociální dávky + dovolit drobné podnikání bez kontroly ?*
 - ☞ *- myslím, že by se v naší turisticky atraktivní zemi všichni užívali.)*
- 4) **úpravy výdajové strany**
 - ☞ *zdravotnictví (plýtvání),*
 - ☞ *př.: městská policie, parkovné*
 - ☞ *apod.*

Současná reforma:

- ☞ zvyšuje daňové zatížení
 - ☞ zvyšuje byrokracii
 - ☞ nezvyšuje rozdíl mezi mzdami a sociálními dávkami
 - ☞ snižuje nemocenskou, čímž opět poškozují pracující na úkor nezaměstnaných
-
- => omezuje drobné podnikání -> zvyšuje počet nezaměstnaných, zvyšuje motivaci k danění v zahraničí
 - => snižuje příjmy rozpočtu, zvyšuje sociální výdaje
 - **NEMĚLO TO BÝT NAOPAK ?!**

Pozn. k souvisejícím ukazatelům

■ Produktivita

- ◆ je potřeba zvýšit, pak ... , ale
- ◆ srovnání s ostatními státy je zkresleno právě rozdílem cenových hladin
- ◆ zvýšení cenové hladiny => účetní růst produktivity

- ekonomická úroveň nemusí souviset s cenovou hladinou (viz zahraničí)

=> bez ohledu na úroveň ekonomiky můžeme mít vyrovnanou cenovou hladinu

Pozn. k souvisejícím ukazatelům

■ (Neg.) saldo obchodní bilance*

◆ prvotní příčina není ve velké domácí poptávce, ale:

- ☞ dovážené zboží se u nás nevyrábí, není
- ☞ zahraniční firmy stěhují zisky za hranice
- ☞ nízká poptávka => dovoz použitého a levného nekvalitního zboží (české firmy vyrábějí kvalitněji a draž)
- ☞ nízká poptávka => nevznikají nové domácí firmy, budoucí vývozci

◆ ??? z dlouhodobého hlediska -
zvýšení dom. poptávky => zlepšení
sald obch. bilance ?

***negativní saldo vzniká
hlavně ve skupinách:
+nerostná paliva,
+chemikálie,
+potravin**

Pozn. k souvisejícím ukazatelům

- Kurz Kč

- ◆ kurz je zhruba stabilní od roku 1990 i přes obrovský nárůst cen a mezd od té doby
- ◆ => růst mezd a cen kurz ovlivňuje jen minimálně